

Leasan 19: Lèine Duine Sona

Air ath-innse le Angela NicAoidh

Tar-sgrìobhadh

Seo sgeulachd a thàinig à Èirinn. Aig aon àm bha fear a' fuireach anns an dùthaich sin air an robh Mac 'ille Phàdraig, agus a rèir na sgeòil, dh'fhàs e bochd. Ged a bha na dotairean a' frithealadh air, cha robh slàinte an duine a' dol càil na b' fheàrr.

Aon latha thàinig fear àraid a choimhead air agus thuir e ri Mac 'ille Phàdraig: "Tha fios agam ciamar a gheibh thu thairis air a' bhoichdainn seo." Chùm e air: "Tha mi a' faicinn," thuir e, "gu bheil thu uabhasach mì-thoilichte annad fhèin. Nise, nam faigheadh tusa lèine fear a bha toilichte le chuid fhèin, cha bhiodh agad ach an lèine aige a chur ort, dlùth ri do dhruim an dèidh dhàsan a toirt dheth. Chuireadh sin am feabhas thu agus dh'fhalbhadh a' bhoichdainn."

"Ò ma-thà," thuir Mac 'ille Phàdraig, "feumaidh mi an lèine sin fhaighinn, ma ghabhas e idir dèanamh."

Leis an sin, chaidh dithis a chomharrachadh airson a dhol a shiubhal airson duine sona. Smaoinich iad mu dheidhinn agus 's e a' chiad rud a thàinig thuca, 's e mar a bhiodh daoine a' bruidhinn air a bhith "cho sona ri rìgh." Chaidh iad far an robh an Rìgh.

"Mise? Sona?" thuir an Rìgh riutha. "Cha robh mise sona bhon a chaochail m' athair, an seann Rìgh, agus a chaidh mise a chur na àite, 's crùn a chur air mo cheann. Na mo bheachd fhìn," thuir e ri na fir, "tha an dorsair agam a cheart cho toilichte le shuidheachadh 's a tha mise. Bu chòir dhuibh bruidhinn ris-san."

Chaidh iad a bhruidhinn ris an dorsair, agus thuir iad ris: "Tha e a' coimhead coltach gu bheil thu fhèin glè mhath dheth ann an seo?"

"'S mi tha," fhreagair an dorsair.

"Agus an canadh tu gu bheil adhbhar gearain sam bith agad?" dh'fhaighnich iad dha.

"Uill," thuir an dorsair, "tha dìreach aon adhbhar gearain agam. Agus seo e. Tha fear a bhios a' tighinn an seo a choimhead air an Rìgh, a bhuineas do dh'àite glè fhaisg air far an do rugadh 's do thogadh mi fhìn. Ach, thèid e seachad orm 's cha bhruidhinn e rium. Bidh sin gam fhàgail mì-thoilichte annam fhìn."

Chaidh an dithis aca an uair sin a bhruidhinn ri fear-comhairle an Rìgh, ach cha robh esan ach a' smaoinichadh air an latha a rachadh cuideigin eile a chur anns an obair aige. Cha robh e fhèin ro thoilichte na shuidheachadh.

Chaidh iad air feadh an àite a' siubhal fear a bha sona ach fhuair iad a-mach, mar a tha an seanfhacal ag ràdh, gu bheil "a smùdan fhèin an ceann gach fòd" – bha adhbhar gearain aig a h-uile duine ris an do bhruidhinn iad.

Dìreach nuair a bha iad gus a' chùis a thoirt suas, chuala iad mu fhear a bha a' fuireach ann an taigh beag, tughaidh ri taobh a' chladaich. A rèir muinntir an àite, cha chualas riamh a' gearan e agus bha daoine den bheachd gun robh esan glè thoilichte le chuid.

Dh'fhalbh iad a bhruidhinn ris. Nuair a bha iad a' teannadh dlùth dhan taigh, chitheadh iad gun robh an duine a' dèanamh cruach-mhòine, agus gun robh dithis dhe na gillean aige ga chuideachadh. Bha dithis ghillean eile air creig sa chladach 's iad ag iasgach le slat, agus bha dithis nighean sa chladach a' togail fhaochag.

Thòisich iad ri còmhraidh agus thuirt iad ris an duine: "Chan eil an taigh agad ach beag."

"Ò, chan ann mar sin a tha idir," thuirt an duine. "'S fheàrr leam taigh beag 's e làn seach taigh mòr 's e falamh."

"Chan eil mòran fearainn agad," thuirt na fir ris.

"Chan eil," thuirt an duine, "ach nan robh barrachd agam, cha b' urrainn dhomh obrachadh."

"A bheil adhbhar gearain idir agad?" dh'fhaighnich iad dha.

"Carson a bhitheadh?" dh'fhaighnich esan dhaibhsan. "Tha a' bhean-taighe agam cho math ri bean-taighe a tha an àite sam bith, tha mo theaghlach air fàs suas gun acras 's gun iarraidh air càil, agus tha sinn a' faighinn na dh'fheumas sinn de dh'iasg 's de mhaorach bhon mhuir 's i an seo air ar stairsich."

"Tha mise," ars esan, "cho toilichte le mo chuid 's ged a b' ann leam a bhiodh an còigeamh cuid de dh'Èirinn."

Dh'aontaich an dithis eile gur e seo an dearbh dhuine a bha iad a' siubhal 's dh'iarr iad air a dhol còmhla riutha. Getà, cha tug iad guth air sgeulachd na lèine air eagal 's nach leigeadh an nàire leis an duine a dhol còmhla riutha. Cha do rinn iad ach a ràdh ris gun robh cuideigin ag iarraidh fhaicinn.

Chaidh iad chun an fhir a bha tinn san leabaidh, agus às dèidh beagan còmhraidh eatarra, thuirt Mac 'ille Phàdraig gum b' fheàrr dhaibh iomlaid a dhèanamh air na lèintean. Ach 's ann a fhreagair am fear eile: "Cha do chuir mise orm lèine bhon latha a phòs mi agus chan eil aithreachas sam bith orm."

'S ann an uair sin a thuig Mac 'ille Phàdraig dè bha am fear eile a' ciallachadh le "lèine bho dhuine sona". Air a' cheann thall, ma tha aodach is biadh aig duine carson a bhiodh adhbhar gearain aige?